

FINANSINSPEKTIONEN

Finansiella företags hållbarhetsarbete

7 NOVEMBER 2016

INNEHÅLL

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	4
KAPITELRUBRIK	5
RESULTATET AV KARTLÄGGNINGEN	6
Hållbarhetsbegreppet definieras olika	6
Initiativ och samarbete har betydelse	7
Kunder och affärsmodeller är drivkrafter	8
Kapitalförvaltare har metoder för hållbarhet	9
Risk och avkastning är viktiga frågor	10
Interna mål och riktlinjer för hållbarhet	11
Företagen följer upp målen	14
Företagen skeptiska till reglering	15
BILAGA 1 – ENKÄT	17
BILAGA 2 – FÖRETAG I KARTLÄGGNINGEN	24
BILAGA 3 – ORGANISATIONER OCH HÅLLBARHETSINITIATIV	25

Förord

Finansinspektionen (FI) fick i årets regleringsbrev regeringens uppdrag att arbeta vidare med hållbarhetsfrågorna, med deras koppling till finansiell reglering och tillsyn, och med hur tillsynen konstruktivt kan bidra till en hållbar utveckling.

FI har valt att redovisa årets uppdrag inom ramen för två rapporter, som publiceras samtidigt. Denna rapport redovisar utfallet av en enkät FI genomfört, där ett antal företag i olika delar av den finansiella sektorn redovisar om och hur de arbetar med hållbarhetsfrågor generellt, och med särskilt fokus på klimatfrågan. I den andra rapporten, ”Hur kan finanssektorn bidra till en hållbar utveckling”, dras vissa mer principiella slutsatser om finansmarknadens och den finansiella tillsynens roll på området.

Stockholm den 7 november 2016

Erik Thedéen
Generaldirektör

Sammanfattning

Finansinspektionen har under sommaren 2016 kartlagt hur finansmarknadens aktörer arbetar med hållbarhetsfrågor i sitt tjänste- och produktutbud. Arbetet är en del av återrapporteringen av det regeringsuppdrag som FI fått på området hållbarhet.

Företagen som ingår i kartläggningen utgörs av försäkringsbolag, banker, värdepappersbolag och fondbolag. Resultatet visar att företagen tolkar hållbarhetsbegreppet på en mängd olika sätt, och att angreppssättet som man väljer att ha är beroende av företagets storlek, vilken affärsmodell det har och hur efterfrågan från kunder ser ut. Kartläggningen visar också att finansiella företag är tydligt medvetna om hållbarhet både som risk och som möjlighet men att man gör olika bedömningar av hållbarhetens betydelse för den egna verksamheten.

Kartläggningen visar också att det främst är stora företag och företag som ingår i en större koncern som arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor. Det är främst dessa företag som har riktlinjer och mätbara mål, och som också metodiskt följer upp dessa. Samma grupp av företag samarbetar också ofta med andra aktörer genom nationella och internationella nätverk. Dessa nätverk är viktiga nav för att driva frågor, sprida kunskap och för att utveckla ramverk för hållbarhetsarbetet.

De företag som ingått i kartläggningen vill genomgående så långt som möjligt undvika finansiell lagstiftning på området, men vissa menar samtidigt att det finns både motiv och möjligheter för detta. Om lagstiftning skulle bli aktuellt påpekas vikten av att den är lämpligt utformad och att den omfattar näringslivet som helhet.

Inledning

Kartläggningen av de finansiella företagens arbete med hållbarhet är ett sätt för Finansinspektionen (FI) att fördjupa och bredda förståelsen för hur och i vilken omfattning hållbarhetsarbete bedrivs bland svenska finansiella företag. Arbetet är en uppföljning av en tidigare studie av hur svenska banker arbetar med hållbarhetsfrågor i sin kreditgivning¹.

Kartläggningen är av kvalitativ karaktär där ett medvetet brett angreppssätt har använts. Olika typer av finansiella företag har tillfrågats och frågorna i enkäten har en bred inriktning. Syftet med detta är att fånga in så många aspekter av hållbarhet som möjligt och få en bild av hur svenska finansiella företag hanterar frågan på ett mer övergripande plan inom sitt tjänste- och produktutbud. Enkäten har delats in i tre områden. Det första behandlar frågor om företagens övergripande hållbarhetsarbete och om företagens definitioner av hållbarhet i ett bredare perspektiv. Den andra delen fokuserar på hur företagen på ett övergripande plan arbetar med klimatfrågor, medan den tredje delen rör hur företagen arbetar med klimatfrågor mer specifikt utifrån deras särskilda verksamhet.

Fem banker, sex försäkringsbolag (tre skadeförsäkringsbolag och tre livförsäkringsbolag), sex fondbolag och sex värdepappersbolag ingår i kartläggningen. Inom varje grupp återfinns både större och mindre företag. Tre av bankerna fanns också med i den tidigare studien om hållbarhetsperspektiv i bankernas kreditgivning. Finansinspektionen har inte granskat företagens dokumentation på området utan har utgått från vad företagen har svarat i enkäten.

Kartläggningen genomfördes i juni 2016. Enkätfrågorna och en förteckning över de deltagande företagen finns i bilaga 2.

¹ Miljö- och hållbarhetsperspektiv i kreditgivning till företag (2015-11-27)
http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/20_Rapporter/2015/hallbar_kredit.pdf

Klimatförändringar och finansiell stabilitet (2016-03-07)
http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/20_Rapporter/2016/klimat-finansiell-stabilitet-mars2016-ny.pdf

Resultatet av kartläggningen

Av enkätsvaren framgår att en majoritet av företagen inkluderar hållbarhetsfrågor i sina interna riktlinjer och regler. Däremot kan definitionen se lite olika ut och inbegripa olika aspekter av hållbarhet.

HÅLLBARHETSBEGREPPET DEFINIERAS OLIKA

Ovan visas vilka aspekter som företagen oftast inkluderar i definitionen av hållbarhet. Ju större ”bubbla”, desto oftare förekommer aspekten. FI konstaterar att många företag väljer att ta med flera aspekter i sin definition, medan andra nöjer sig med någon eller några. Ett exempel är att livförsäkringsbolag använder sig av ett bredare angreppssätt, medan skadeförsäkringsbolag har en snävare definition som huvudsakligen riktar in sig på miljöfrågor. Vidare ser FI att de stora företagen i kartläggningen tenderar att välja en bredare ansats jämfört med de mindre företagen. Vanligast är att betona miljö, socialt ansvarstagande och ekonomiskt ansvarstagande, vilket också speglar den klassiska definitionen av ESG-faktorer - Environmental, Social, Governance. Detta är också det förhållningssätt som de flesta fondbolag och värdepappersbolag har, även om de ofta trycker mer på de sociala och miljömässiga aspekterna än på ekonomiskt ansvarstagande.

Företagens definitioner av hållbarhet spänner alltså över ett stort område. Det rör sig om allt från arbetsrättsliga förhållanden till mer klimatrelaterade områden. Den breda ansatsen kan vid första anblicken

ge sken av att mer spegla företagens värderingar, medan ett snävare angreppssätt skulle kunna tänkas avgränsa frågorna och göra de lättare att arbeta med. Men de breda definitionerna har också tydliga historiska referenser.

Hållbar utveckling och hållbarhet är båda begrepp som har ändrat betydelse genom åren. Fokus för hållbarhet som från början tydligt låg på miljöaspekter, har efterhand vidgats till att, i bred mening, även innefatta etiska aspekter. En av de första definitionerna som också kom att bli en vedertagen definition, var den som Brundtlandkommissionen presenterade år 1987:

Hållbar utveckling är utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov.²

Den är också grunden till den definition som Sveriges riksdag har beslutat inom ramen för regeringsformen, en av Sveriges grundlagar: *Det allmänna skall främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.*

Sveriges regering anger vidare:

Ur ett svenskt perspektiv är det viktigt att understryka tre dimensioner av hållbarhet: ekonomisk, social och miljömässig.³

Bakgrunden till regeringens definition finns i FN:s arbete på området. På uppmaning av FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan bildades under 1999 Global Compact, som innefattar tio principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption, riktade till företag.⁴ Idag har många företag världen över ställt sig bakom dessa principer genom att ansluta sig till FN:s Global Compact. Detta har också visat sig vara relativt vanligt bland de finansiella företag som ingår i FI:s kartläggning.

INITIATIV OCH SAMARBETE HAR BETYDELSE

Förutom Global Compact finns en mängd nationella och internationella initiativ som tar upp vissa delar av begreppet hållbarhet eller hållbarhet uttryckt i mer allmänna termer. Bakom dessa initiativ står både obundna och branschspecifika intresseorganisationer, tankesmedjor, forskningsstiftelser, sammanslutningar för olika typer av expertis och organisationer fokuserade på en eller flera aspekter av hållbarhet. Initiativ och samarbeten som dessa möjliggör inte bara nätverkande med andra företag utan också kompetensbyggande och i vissa fall

² Brundtlandkommissionen: "Our common future", FN, 1987 (www.un-documents.net)

³ Sverige tar ansvar för att genomföra FN:s globala mål för hållbarhet - <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/09/sverige-tar-ansvar-for-att-genomfora-fns-globala-mal-for-hallbarhet/>

⁴ Principerna grundar sig på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILO:s grundläggande konventioner om de mänskliga rättigheterna i arbetslivet, Rio-deklarationen samt FN:s konvention mot korruption. The UN Global Compact - The world's largest corporate sustainability initiative www.unglobalcompact.org/what-is-gc

även en kvalitetsmärkning av företag och/eller deras produkter. Det är därför av intresse att även studera och förstå vilken attraktionskraft dessa samarbeten kan tänkas ha för företagens egna arbete på området.

FI:s kartläggning visar att svenska finansiella företag i stor omfattning samarbetar och stödjer både svenska och internationella initiativ på området, över femtio olika initiativ nämns.⁵ Populärast är Swesif⁶, följt av UNPRI⁷. Samarbeten med dessa förekommer inom alla de fem företagskategorierna. Swesif är den organisation som har den bredaste genomslagskraften, särskilt hos fondbolag. Både Swesif och UN PRI arbetar brett med hållbarhet i termer av ESG. I kartläggningen säger sig dessutom flertalet företag följa hållbarhetsinitiativ som bedrivs av branschspecifika intresseorganisationer såsom Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Fondbolagens förening, Svenska Handelskammaren och Internationella Handelskammaren.

Graden av engagemang i nätverk och intresseorganisationer ser olika ut inom de olika företagskategorierna. Bland livförsäkringsbolag och de större bankerna finns det största engagemanget. Dessa företag uppger att de har många samarbeten av olika slag, ofta med tio intresseorganisationer eller fler. Detta gäller även de fondbolag och värdepappersbolag som ingår i en större koncern. För övriga, oftast mindre företag, är siffran lägre eller mycket lägre. Fem av dessa företag uppger att de inte har några samarbeten alls på området.

KUNDER OCH AFFÄRSMODELLER ÄR DRIVKRAFTER

Av enkäten framgår tydligt att det finns en medvetenhet bland företagen om de risker och möjligheter som kan förknippas med hållbarhet. Däremot kan konstateras att de väljer att hantera det på olika sätt. Mycket beror på affärsmodell, storleken på företaget och inte minst vilka kunder det har. Argument mot att i tjänste- och produktutbudet ta hänsyn till hållbarhetsfrågor handlar till viss del om att företag har olika syn på vad hållbarhet kan innebära i termer av avkastning och risk.

Kartläggningen visar att många, men inte alla, företag upplever en ökad efterfrågan på produkter och tjänster med hållbarhetsinslag. Det gäller dock inte alla typer av kunder. Störst är efterfrågan från företagskunder, där värdeburna organisationer och aktörer inom den offentliga sektorn ses som föregångare. Från privatkunder är efterfrågan ökande, men från låga nivåer.

⁵ En komplett lista finns i bilaga 3.

⁶ Swesif är ett oberoende nätverksforum för organisationer som arbetar för eller med hållbara investeringar i Sverige. Organisationen är drivande i arbetet med att hållbarhetsdeklarera fonder. <http://www.swesif.org/>

⁷ UNPRI är ett initiativ från FN som lanserades 2005 för att öka förståelsen och samarbetet kring ansvarsfulla investeringar. Grunden för arbetet vilar på sex principer som sammanfattar vad som förväntas av de undertecknande företagen. <https://www.unpri.org/>

Tabell1. Efterfrågan på hållbarhet i produkter och tjänster (antal företag som har svarat)

	Försäkringsföretag		Bank	Vp-bolag	Fondbolag
	Skade	Liv			
Generellt sett växande, men framförallt bland företag	-	1	1	2	5
Växande, segment ej nämnd	2	2	4	2	1
Nej/Okänt	1	-	-	1	-

Möjligheterna att arbeta aktivt med hållbarhetsfrågor kan skilja sig åt beroende på vilken affärsmodell som ett företag arbetar efter. Metod och praxis för hållbarhetsarbete kan helt enkelt ha kommit olika långt på området och inte minst kan sättet att mäta företagens hållbarhetsarbete variera. En bank kan till exempel göra medvetna val avseende vilka kunder det ska rikta sig mot. En annan viktig fråga för bankerna är att bedöma miljöfaktorer inom ramen för kreditgivning, vilket i sin tur kan påverka företagets rating och därmed priset på upplåning. För tjänster som transaktioner och inlåning verkar däremot hållbarhetsaspekter ännu inte vara lika integrerade. Däremot växer emissioner av så kallade gröna obligationer starkt, det vill säga obligationer där kapitalet används till olika slags miljöprojekt.

Företagen nämner att det främst är inom kapitalförvaltning som företagskunder efterfrågar produkter och tjänster där hänsyn tas till hållbarhetsfrågor. Men man nämner också att det finns intresse för utlåning till företag med anknytning till miljöteknik. Om det finns fastigheter i portföljen, som hos exempelvis försäkringsföretag, förekommer det att kunder efterfrågar att dessa ska vara hållbarhetsdeklarerade. Privatkunder är främst intresserade av hållbarhetsdeklarerade fonder och klimatsmarta lösningar i form av digitala utskick i stället för pappersutskick.

KAPITALFÖRVALTARE HAR METODER FÖR HÅLLBARHET

På kapitalförvaltningsområdet finns sedan länge utvecklade metoder för att arbeta med hållbarhetsfrågor. Dessa metoder har under senare år förfinats. I kartläggningen nämner företagen bland annat det arbete som Fondbolagens förening har initierat med att ta fram dels en hållbarhetsöversikt, dels ett sätt att beräkna koldioxidutsläpp i fonder. Men det kanske vanligaste sättet att arbeta med hållbarhetsfrågor är att, utifrån ett antal uppställda hållbarhetskriterier, medvetet välja vilka företag som man ska investera i. Vanligast är att kapitalförvaltare aktivt utesluter företag som inte uppfyller vissa kriterier, också kallat negativ screening. Omvänt kan företag göra aktiva val att särskilt investera i en viss typ av företag, så kallad positiv screening. Ett sätt att uppnå detta är att i placeringsriktlinjerna för en fond ange de investeringskriterier som förvaltaren ska förhålla sig till. Om ett företag i portföljen inte uppfyller kriterierna kan kapitalförvaltaren välja att antingen avyttra företaget eller att inleda en ägardialog för att få till

stånd en förändring. Det här sättet att arbeta är numera ganska vanligt hos fondförvaltare, men det används inte för alla typer av fonder.

Skadeförsäkringsbolagen i enkäten anger att de inom ramen för premiesättningen kan ta hänsyn till hållbarhetsaspekter. Exempelvis kan kundens eget riskförebyggande arbete påverka storleken på försäkringspremien. Ofta handlar det om skador relaterade till natur, vatten, brand och motor. Likaså kan ett skadeförsäkringsbolag ställa krav på de leverantörer som ska åtgärda en skada som en försäkringstagare har lidit. Det kan gälla vilka material som leverantören får använda, och att leverantören ska vara miljöcertifierad.

Kartläggningen visar också att företag gärna kommunicerar kring sitt arbete med hållbarhet och att informationsmaterialet ser ganska lika ut oavsett vem den tilltänkta mottagaren av budskapet är. Externa läsare får i stort sett samma information som den egna personalen. Helst och oftast redovisas hållbarhetsarbetet genom olika former av hållbarhetsrapportering, och de företag som valt att arbeta på det här sättet kan ses som medvetet aktiva i sitt hållbarhetsarbete. Ett annat sätt är att hållbarhetsdeklarera sina fonder. I kommunikationen används företrädesvis intranät och internet. En del, främst större, företag är också aktiva på sociala medier.

RISK OCH AVKASTNING ÄR VIKTIGA FRÅGOR

FI konstaterar att på de områden där företag tillmäter hållbarhet mindre positiv betydelse i termer av avkastning och risk, arbetar man inte aktivt med frågorna. Frågan om hållbarhetsambitioner ska ses som en företagsekonomisk pluspost eller minuspost är något som länge har diskuterats från både teoretiska och empiriska utgångspunkter. Men frågan är komplex, vilket också avspeglar sig i enkätsvaren. Bland en del av de företag som aktivt har valt att inte arbeta med hållbarhet finns inställningen att hållbarhetsaspekter inte har någon direkt inverkan på det finansiella resultatet. Det finns också de som anser att investeringsbegränsningar med anledning av hållbarhetsaspekter per definition innebär lägre avkastningsmöjligheter, eftersom det begränsar antalet möjliga företag att investera i.

De företag som däremot medvetet lägger ner resurser på sitt hållbarhetsarbete motiverar detta bl.a. med att ett företag som *inte* tar hänsyn till hållbarhetsaspekter (i termer av exempelvis climateffekter) i sin strategi löper större operationell risk än ett företag som gör det. Dessa företag anser således att ett sådant beteende med tiden leder till lägre avkastning. Exempel på detta illustreras i fallet med så kallade stranded assets där företag som är verksamma inom exempelvis kolbrytning värderas lägre eftersom det finns ett hot om att brytning av kol kommer att bli olönsamt. Man framhäver även företag verksamma inom till exempel miljöteknik eller förnyelsebar energi som viktiga i arbetet med klimatomställningen. På längre sikt anses dessa generellt sett ha en potentiellt större möjlighet till positiv avkastning. Det finns också åsikter om att företag utan en hållbar affärsmodell riskerar att inte överleva, dels för att kommande regleringar kan försvåra eller omöjliggöra verksamheten, dels för att en ökad medvetenhet hos kun-

der kan leda till en minskad efterfrågan på deras tjänster och produkter. Motivet för hållbarhetsarbetet betonas illustrativt av särskilt ett finansiellt företag:

Vi anser att det här [hållbarhet] är den viktigaste frågan för branschen just nu.

Ett annat område, som i enkäten endast berörs översiktligt av ett försäkringsföretag men som är nog så viktig, är hur finansiella företag tar hänsyn till klimat- och miljöaspekter i beräkningen av sina risker. Här ska nämnas att just miljörisker inte uttryckligen ingår i de risker som finansiella företag enligt den finansiella lagstiftningen ska ta i beaktande vid beräkningen av det kapitalkrav som exempelvis banker och försäkringsbolag måste uppfylla. FI konstaterar att det försäkringsföretag som anger att det aktivt arbetar med frågan visserligen inkluderar klimatriskerna i riskbedömningen, men att det för att räkna fram kapitalbehovet framåt främst använder sig av historiska utfall.

INTERNA MÅL OCH RIKTLINJER FÖR HÅLLBARHET

För att bättre förstå hur företagen konkret arbetar med hållbarhetsfrågor har FI studerat i vilken omfattning företagen har riktlinjer för hållbarhet. FI har också undersökt om det finns mätbara mål för arbetet och hur dessa mål i så fall följs upp.

Kartläggningen visar att en majoritet av företagen har riktlinjer för hållbarhet, men att dessa kan gälla olika aspekter av hållbarhet och att de kan vara mer eller minder detaljerade. De flesta företag som har riktlinjer uppger också att de har prioriterade mål på området. Däremot är det bara drygt hälften av de tillfrågade som har kvantifierade och mätbara mål.

Livförsäkringsbolagen redovisar störst variation i typer av mätbara mål, följt av skadeförsäkringsbolagen och bankerna. Hälften av företagen anger att de har klimatrelaterade mål. Det är främst livförsäkringsbolagen och bland de större företagen som har den typen av mål.

Uppföljning av hållbarhetsmålen sker för det mesta internt, men en del företag följs också upp av externa parter. Den interna uppföljningen görs enligt en förutbestämd avrapportering till ledning och styrelse, medan den externa uppföljningen kan göras av extern revisor eller genom en ISO-utvärdering. Två företag, ett inom försäkring och ett inom fond, anger att de är miljöcertifierade enligt ISO. Det innebär att företagen regelbundet följs upp externt enligt vissa kriterier och rutiner.

Tabell 2. Antal riktlinjer för hållbarhet per företagskategori

	Försäkringsföretag	Banker	Vp-bolag	Fondbolag
0	-	-	3	2
1	2	2	3	2
2-5	1	-	-	1
5-10	2	-	-	-
<10	1	3	-	1

Åtta av tio företag anger att de har riktlinjer för hur de ska hantera hållbarhetsfrågor, antingen som en enda generell riktlinje, eller i form av nedbrutna riktlinjer. Bland så många som hälften av värdepappersbolagen och en tredjedel av fondbolagen saknas dock helt riktlinjer för hållbarhetsarbetet.

Vissa företag väljer att inkludera alla hållbarhetsfrågor i samma riktlinje medan andra väljer att bryta ner dem i olika dokument. Bland de företag som uppger att de har fler än tio riktlinjer räknas ofta också koncernens så kallade ståndpunktsdokument med. I detta redogör företaget för sin inställning i frågor som produktion av fossila bränslen, klimatpåverkan och energianvändning, skatt och information om kemikalier i produkter. Här kan också så kallade sektorriktlinjer finnas, alltså riktlinjer som används som stöd för hållbarhetsanalyser i samband med en specifik verksamhet, exempelvis kreditgivning till företag, inköp och investeringar.

Hållbarhetsfrågor kan också ingå i riktlinjerna för exempelvis ägarfrågor, riskhantering och leverantörer. I praktiken kan alltså även företag ha fler riktlinjer på området, utan att detta tydligt framgår av riktlinjernas namn.

Tabell 3. Prioriterade mål för hållbarhet (antal bolag)

	Försäkringsföretag	Banker	Vp-bolag	Fondbolag
Ja	5	4	1	1
Nej	1	1	5	5

Åtta av tio företag uppger att de har prioriterade mål för hållbarhet medan övriga svarar att de saknar prioriterade mål eller att de arbetar med att fastställa mål. Det är främst bland värdepappersbolagen som prioriterade mål saknas. Av svaren framgår att målen är av varierande omfattning och att de definieras på olika sätt. Till exempel anger vissa fondbolag och värdepappersbolag limiter för förvaltningen som mätbara mål. FI konstaterar därmed att det inte alltid finns en klar skiljelinje mellan vad som är ett mål och vad som kan betraktas som en del av företagets arbetsmetod.

Tabell 4. Hur arbete med hållbarhet mäts (i fallande ordning)

	Försäkringsföretag		Banker	Vp- bolag	Fondbo- lag
	Skade	Liv			
Kundnöjdhet	1	4	1	-	-
Riktade aktiviteter	-	2	1	2	1
Koldioxidavtryck	-	2	2	-	-
Intern utbildning	1	1	2	-	-
Resursförbrukning	2	1	-	-	1
Ägarfrågor	-	1	1	-	1
Digitala affärsmodeller	1	2	-	-	-
Leverantörsrelaterade mål (inköp)	1	2	-	-	-
Mål kring den egna personalen	1	1	-	-	-
Hållbarhetsindex	-	1	-	-	-

Som framgår av tabellen varierar det mellan företagen vilka typer av mål som företagen följer upp. I vissa fall handlar det om hur företagen uppfattas av kunder, i andra fall om hur personalen mår. I några fall är målen mer miljörelaterade.

Förklaringar till tabell 4:

Kundnöjdhet. Vanligt är att företag anger att de inkluderar definitionen av hållbarhet inom ramen för kundupplevelsen. Kundnöjdhet följs upp via olika typer av kundnöjdhetsindex.

Riktade aktiviteter. Det är lika vanligt att följa upp sina hållbarhetsmål genom de riktade aktiviteterna. Dessa kan bland annat handla om att ta fram produkter med hållbarhetsprofil, utöka screening på fonder, genomföra workshops och informationsmöten med hållbarhetstema internt och externt.

Koldioxidavtryck. I många fall förekommer mål kring förbrukning av koldioxid inom ramen för de produkter och tjänster man erbjuder.

Intern utbildning. Utbildning av den egna personalen kan röra allt från interna och externa övergripande utbildningar avseende hållbarhet till att beröra fokusområden som korruption och etik. Någon aktör nämner SwedSec, en svensk kompetensbaserad certifieringsstandard för personer som arbetar i finansiella företag.

Resursförbrukning. Resursförbrukning handlar främst om den egna verksamhetens förbrukning av koldioxid, men också av vatten och papper, samt sopsortering.

Ägarfrågor. De företag som nämner ägarfrågor som ett mätbart mål tar upp sitt arbete med att lyfta fram kvinnliga kandidater till styrelseposter i de företag som de har investerat i.

Digitala affärsmodeller. Området kallas bland de finansiella företagen ibland också för ”det hållbara erbjudandet”, och handlar i huvudsak om att kundkontakt och tjänster hanteras över internet. På det här sättet kan företagen både vara mer tillgängliga för kunderna, spara pengar och minska miljöbelastningen i sin verksamhet.

Leverantörsrelaterade mål. Med dessa mål ställer företagen krav på sina olika leverantörer, det kan gälla vilken typ av produkter man vill att de levererar hur dessa är producerade och/eller hur leveranserna ska gå till. Exempelvis anger ett företag att det prioriterar cykelbud.

Mål för den egna personalen. De här målen handlar ofta om mätning av exempelvis sjukrelaterad frånvaro, antalet kvinnliga befattningshavare och koldioxidförbrukning vid bokning av resor.

Hållbarhetsindex. Ett livförsäkringsföretag uppger att de mäter i vilken grad det uppfyller ett hållbarhetsindex. Vilket index det rör sig om och hur det används framgår däremot inte av enkätsvaret.

FÖRETAGEN FÖLJER UPP MÅLEN

Samtliga företag som har angett att de har fastställda mål och riktlinjer för hållbarhet har även någon form av uppföljning. Den interna uppföljningen sker antingen av särskilt utsedda personer i företaget, oftast av en hållbarhetsansvarig, en risk- eller en ekonomiansvarig, eller av särskilt utsedda grupper – hållbarhetskommittéer, -råd eller -team – med särskild uppgift att arbeta med hållbarhetsplaneringen och uppföljningen. Men uppföljningen kan också utföras av grupper inom linjeorganisationen som affärs- eller funktionsenheter eller av internrevisionen. I de flesta fall rapporterar de ansvariga för uppföljningen även resultatet till företagsledning och styrelse.

Företagen uppger att den externa uppföljningen sker i form av självständiga hållbarhetsrapporter – som i fyra fall följs upp av externrevision – eller som kommentarer till hållbarhetsarbetet i den vanliga årsredovisningen. Det finns idag inga särskilda lag- eller regelkrav för just finansiella företag avseende miljöaspekter i verksamheten. Däremot antogs under hösten 2014 ett direktiv med ändringar i EU:s redovisningsdirektiv beträffande rapporteringen av icke-finansiell information och mångfaldspolicy. Reglerna innebär att vissa företag i sin årsredovisning ska upprätta en hållbarhetsrapport med icke-finansiella upplysningar. Lagförslagen, som ännu inte antagits av riksdagen, föreslås tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2016.

Samtliga fondbolag klassar screening av innehaven i fonder som en intern och/eller extern uppföljning som sker regelbundet. Om detta

sker på samtliga fonder eller om det bara avser delar av fondsortimentet framgår däremot inte. De kapitalförvaltare som är anslutna till UNPRI borde sannolikt omfattas av den årliga självutvärderingen, vilken också utvärderas av intresseorganisationen. Detta framgår dock endast i ett av svaren.

FÖRETAGEN SKEPTISKA TILL REGLERING

Av svaren framgår att majoriteten av företagen är skeptiskt inställda till lag-stiftning på området. Trots detta ser vissa företag både motiv och möjligheter för att införa regler, under förutsättning att de är lämpligt utformade.

I stället för lagstiftning betonar företagen den svenska traditionen av självreglering genom de branschinitiativ som hittills har tagits och betydelsen av dessa. Man lyfter fram exempelvis Svensk kod för bolagsstyrning och Swesifs arbete med att hållbarhetsdeklarera fonder, den så kallade Hållbarhetsprofilen. Vidare menar många företag att lagstiftning om hållbarhet inte kan riktas mot de finansiella företagen specifikt utan att den bör rikta sig mot näringslivet som helhet, till exempel i form av krav på koldioxidredovisning.

Den företagsgrupp som är mest positiv till finansiell hållbarhetsreglering är värdepappersbolag, vilken är den grupp som identifierats att i minst utsträckning ha fastställda mål och riktlinjer för hållbarhet.

Tabell 5. Attityd till reglering (antal bolag)

	Försäkringsföretag		Banker	Vp-bolag	Fondbolag
	Skade	Liv			
Positiv	-	2	-	3	1
Negativ	3	1	5	2	3
Resonerar kring begreppet, men tar inte aktivt ställning	-	-	-	1	2

Företagen lyfter också fram att det finns risker och osäkerhetsmoment förknippade med en eventuell reglering. Framförallt framförs att hållbarhetsbegreppet är svårdefinierat och att förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika affärsmodeller och tillgångsslag. En reglering riskerar därför att lämna utrymme för osäkerhet, vilket, menar man, inte skulle gynna någon. Samtidigt anser de flesta företagen att lagstiftning på hållbarhetsområdet skulle skynda på omställningen till ett fossilfritt samhälle och att det skulle kunna vara ett motiv till att införa regler. Vidare menar företagen att en reglering som innebär att hållbara investeringar blir mer kostnadseffektiva i jämförelse med ohållbara investeringar, automatiskt kommer att leda till en ökad efterfrågan på hållbara initiativ.

De företag som är mer positiva till regleringsinslag anser också att en reglering skulle kunna bidra till en bättre transparens på området, vilket skulle underlätta för de finansiella företagen i deras fortsatta

hållbarhetsarbete. Det skulle innebära större möjlighet till jämförelser mellan företag och ge gemensamma spelregler.

Bilaga 1 – enkät

Del 1. Hållbarhet generellt – tjänster och produkter

1.1 Har ni uttalade mål och riktlinjer när det gäller hållbarhetsfrågor?

- Ja
- Nej

1.2 Om ja, hur definierar och avgränsar ni begreppet ”hållbarhet”?

1.3 Har ni interna riktlinjer för ert arbete med hållbarhet? Om ja, redovisa dessa enligt nedanstående. (Observera att riktlinjerna **inte** ska skickas in till FI, endast en förteckning av dessa.)

- namn på riktlinje
- vilken avdelning (eller motsvarande) som har upprättat den
- datum för upprättandet
- ansvarig för policyn/riktlinjen
- hur ofta riktlinjerna uppdateras

1.4 Vilka är era prioriterade mål vad gäller ert arbete med hållbarhet?

1.5 Är målen kvantifierade och måluppfyllelsen mätbar?

1.6 Om ja, hur har ni kvantifierat målen?

1.7 Hur följer ni upp mål och riktlinjer? Vem ansvarar för detta?

1.8 På vilket sätt för ni ut information i organisationen om mål och riktlinjer för hållbarhet?

1.9 Hur säkerställer ni att det finns kompetens inom bolaget när det gäller hållbarhet?

1.10 Hur ser efterfrågan från era kunder ut när det gäller hållbarhet i produkt- och tjänsteutbud?

1.11 Är ni anslutna till några nationella och/eller internationella nätverk/intresseorganisationer på området? (exempelvis UNPRI, Swesif etc). Om ja, vilka?

1.12 Anser ni att finansiell reglering kan bidra till att stödja företagens hållbarhetsarbete? Om ja, på vilket sätt?

Del 2. Klimatarbete generellt

- 2.1 Redogör för om det finns klimatrelaterade mål när det gäller era tjänster och produkter och vilka de i så fall är. Hur följer ni upp målen och vem ansvarar för detta? Sker rapportering till styrelsen?
- 2.2 Är målen generella, för hela företaget, eller har ni även specifika mål för olika affärs-/verksamhetsområden? Hur är i så fall dessa formulerade?
- 2.3 Informerar ni kunderna om ert arbete med klimatfrågor, och i så fall hur?

Del 3. Klimatarbete - branschspecifika frågor: skadeförsäkring

- 3.1 Hur ser efterfrågan från kunder ut när det gäller tjänster och produkter där klimatrelaterade mål beaktas?
- 3.2 Har ni några klimatrelaterade mål vid premiesättning?
- 3.3 Kan förebyggande, klimatrelaterade åtgärder som en försäkringstagare vidtar påverka storleken på den premie denne får betala?
- 3.4 Har ni några klimatrelaterade mål för skaderegleringen? Kan det påverka på vilket sätt ni reglerar en skada? (ska exempelvis en skada åtgärdas på ett visst sätt eller av en särskild leverantör etc. som beaktar klimataspekter.)
- 3.5 I vilken omfattning beaktar ni klimatrisker och klimateffekter vid beräkning av försäkringsrisker och kapitalbuffertar?
- 3.6 Väger ni in klimatrisker och klimateffekter i er tillgångsförvaltning? Om ja, hur?

Del 3. Klimatarbete – branschspecifika frågor: Livförsäkring

- 1.1 Hur ser efterfrågan från kunder ut när det gäller tjänster och produkter där klimatrelaterade mål beaktas?
- 1.2 I vilken omfattning beaktar ni klimatrisker och climateffekter vid beräkning av försäkringsrisker och kapitalbuffertar?
- 1.3 Väger ni in klimatrisker och climateffekter i er tillgångsförvaltning? Om ja, hur?

Del 3. Klimatarbete – branschspecifika frågor: Bank

3.1 Hur ser efterfrågan från kunder ut när det gäller tjänster och produkter där klimatrelaterade mål beaktas?

3.2 Inom vilka affärsområden arbetar ni med klimatrelaterade frågor:

- Kreditgivning till privatpersoner
- Kreditgivning till företag
- Investeringsrådgivning till privatpersoner
- Diskretionär portföljförvaltning till privatpersoner
- Investeringsrådgivning till företag och institutioner
- Diskretionär portföljförvaltning till företag och institutioner
- Inlåning
- Andra (ange vilket/vilka)

3.3 Kreditgivning

- Hur beaktas klimatrelaterade aspekter i de regelverk och riktlinjer som styr bankens kreditprövning?

Frågor rörande kreditbedömning och kreditgivning i relation till klimatproblematiken har vissa banker redan besvarat i den undersökning som gjordes hösten 2015. Dessa svar behövs alltså inte upprepas här

3.4 Investeringsrådgivning och/eller diskretionär portföljförvaltning:

- Väger ni in klimatrisker och climateffekter i dessa verksamheter? Om ja, hur?
- Beskriv vilka möjligheter respektive risker ni ser att climateffekter och klimatåtgärder kan innebära från investerarsynpunkt, exempelvis i termer av avkastning.

3.5 Beaktar ni klimatrelaterade aspekter när det gäller bankens inlåningsverksamhet? I så fall hur?

Del 3. Klimatarbete – branschspecifika frågor: Värdepappersbolag

- 3.1 Hur ser efterfrågan från kunder ut när det gäller tjänster och produkter där klimatrelaterade mål beaktas?
- 3.2 Väger ni in klimateffekter och klimatrisker i er investeringsrådgivning och/eller diskretionära portföljförvaltning? Om ja, hur?
- 3.3 Beskriv vilka möjligheter respektive risker ni ser att klimateffekter och klimatåtgärder kan innebära från investerarsynpunkt, exempelvis i termer av avkastning.

Del 3. Klimatarbete – branschspecifika frågor: Fondbolag

- 3.1 Hur ser efterfrågan från kunder ut när det gäller tjänster och produkter där klimatrelaterademål beaktas?
- 3.2 Väger ni in klimateffekter och klimatrisker i investeringsbeslut inom ramen för era fonder? Om ja, hur?
- 3.3 Beskriv vilka möjligheter respektive risker ni ser att klimateffekter och klimatåtgärder kan innebära från investerarsynpunkt, exempelvis i termer av avkastning?

Bilaga 2 – företag i kartläggningen

Nr	Företag	Bolagstyp
1	If Skadeförsäkring AB	Försäkring, sak
2	Dina Försäkring AB	Försäkring, sak
3	Länsförsäkringar	Försäkring, sak
4	SPP Pension och Försäkring	Försäkring, Liv
5	Skandia Liv	Försäkring, Liv
6	AMF Pensionsförsäkring AB	Försäkring, Liv
7	SEB	Kreditinstitut
8	Handelsbanken	Kreditinstitut
9	LF Bank	Kreditinstitut
10	Erik Penser bank	Kreditinstitut
11	Carnegie Investment Bank AB	Kreditinstitut
12	Söderberg & Partners Securities AB	Värdepappersbolag
13	Exceed Capital Sverige AB	Värdepappersbolag
14	Garantum Fondkommission AB	Värdepappersbolag
15	Cerberus AB	Värdepappersbolag
16	Nordea Investment Management AB	Värdepappersbolag
17	Fair Investments Sweden AB	Värdepappersbolag
18	Catella Fonder AB	Fondbolag
19	Lannebo Fonder AB	Fondbolag
20	Didner & Gerge AB	Fondbolag
21	Swedbank Robur Fond	Fondbolag
22	Tundra Fonder AB	Fondbolag
23	Prior & Nilsson Fond- och Kapitalförvaltning Aktiebolag	Fondbolag

Bilaga 3 – organisationer och hållbarhetsinitiativ

Namn på organisation eller initiativ	Försäkringsföretag		Bank	VP-bolag	Fondbolag
	Skade	Liv			
Swesif	3	1	3	6	1
UN PRI	3	1	3	4	1
The Carbon Disclosure Project	3	-	3	1	1
UN Montreal (Carbon) Pledge	3	-	2	1	2
UN Global Compact	3	1	2	1	-
Hållbart värdeskapande	3	-	2	1	-
UNEP FI	1	-	2	1	1
ICC Näringslivsprogram för hållbar utveckling	-	1	2	-	1
Equator Principles	-	-	2	-	-
Epcat	-	-	1	1	-
Finsif	-	-	1	-	1
Svenska Finanskoalitionen mot barnsexhandel	-	-	2	-	-
UNEP FI PSI	1	-	-	-	-
The Portfolio Decarbonization Coalition	1	-	-	-	-
OECD:s riktlinjer för ILOS kärnvarpenkonvention	-	-	-	1	-
OECD: riktlinjer för multinationella företag	-	-	-	1	1
Carbon Footprint	1	-	-	-	-
Climate Wise	-	1	-	-	-
IIGCC	-	-	-	-	1
SNS	1	-	-	-	-
Sweden Green Building Council	1	-	-	-	-
Nätverk Hållbar IT	-	1	-	-	-
Stockholms klimatpakt	-	1	-	-	-
Klimatlöftet	-	1	-	-	-
Institutionella ägares förening	-	-	-	1	-
Rädda barnen	-	-	-	1	-
NMC	-	-	1	-	-
My Dream Now	-	-	1	-	-

Dansif	-	-	-	-	1
Norsif	-	-	-	-	1
Geneva Association's Kyoto statement	-	-	1	-	-
Stiftelsen Länsbolagens Forskningsfond	-	-	1	-	-
Agrias forskningsfond	-	-	1	-	-
CDP Water Disclosure	-	-	1	-	-
Network for climate neutral companies	1	-	-	-	-
Buy ecolabelled procurement network	1	-	-	-	-
Näring for klima	1	-	-	-	-
GES Engagement Forum	1	-	-	-	-
CSR Sweden	-	1			

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Fax +48 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se